

PIYASA ANALİZİ**Şebnem Turhan**

sebnem.turhan@dunya.com

NE OLDU: Dolar/TL her yeni gün yılın yeni zirvesine yükseliyor. Dün de dolar/TL 17.88 lirayı geçti. Dolar endeksinin Fed toplantısı öncesi yeniden 107 seviyelerini aşmaları Euro/dolar paritesinde gerilemeye neden oldu. Küresel çapta yükselen dolar gelişen ülke para birimlerini etkilese de TL'nin kaybı bir süredir devam ediyor. Dolar/TL'de bu yılki yükseliş yüzde 33 seviyesini aşarken temmuz ayında ise dolar/TL yüzde 7 artış gösterdi.

NE OLACAK: Bugün Fed kararı açıklanacak. Piyasalar Fed'den 75

baz puanlık faiz artışı bekliyor. Ancak yüzde 9,1 gelen haziran enflasyonu ardından 100 baz puanlık faiz artışının da sürpriz olmayacağı da fiyatlanıyor. İçeride ise TCMB III. Enflasyon Raporu yarın TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu'nun konuşmasıyla açıklanacak. II. Enflasyon Raporu'nda yüzde 42,80 olan yılsonu enflasyon tahmininin yukarı yönlü revize edilmesi bekleniyor. Temmuz ayı TCMB piyasa katılımcıları anketinde beklenti yüzde 69,94. Uzmanlar TCMB'nin de enflasyon beklentisini yüzde 60'ın üzerine çıkarmasını bekliyor. Bu arada TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu haftanın son günü **İstanbul Sanayi Odası**nda meclis toplantısında sanayicilerle bir araya gelecek.

**HER KADEMEDEKİ
SANAYİCİ;
SORUMLULUKTA
BİRİNCİ..**

“Sanayisiz Bir Türkiye!” kavramından bahsetmeyi bırakın; akıllara getirmenin dahi mümkün olmadığı açıktır. **Sanayi**’den; Üretim’den güç almadan, ya da, onları hesaba katmadan Sürdürülebilir Büyüme ve Kalkınma hedeflerine ulaşmak imkan dahilinde olamaz. Her şart ve konjonktürde, “üretimden gelen güç ve katma değer”, eco-politik strateji ve duruşların temel elemanı nitelik ile kapasitesinde hesaba-modele katılmanın ötesinde, “yönlendirici rol” üstlenmelidir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin ekonomik gelişme süreci de, büyük ölçüde “**sanayileşme** çabaları” mızda ifadesini bulmuştur. Osmanlı’dan devralınan mütevazı envanterin üzerine iddialı ve heyecanlı projeler ile büyük kazanımlar inşa edilmiş; önemli başarılarla imza atılmıştır. Ülkeye yeni tesisler kazandırma-temel atma coşku ve heyecanı günümüze kadar devam eden özellikli bir haslet olmuştur. Bu süreçte, başlangıçta hakim olan “İthal İkameci-Yerli Üretimi” anlayışların, bugünkü yapının şekillenmesinde en ağırlıklı rolü oynadığını ve doğal olarak, “teşvik ve kollama mekanizmaları” nı sisteme yerleştirdiğine ayrıca işaret etmeliyiz.

Ülke **sanayimizin** gelişimini takip ve analizde, sektörün en büyüklerini bünyesinde toplayan **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** çalışmalarını ön plana çıkarmaktadır. İlk kez 1968 yılında, akademik arşivimin nadide parçaları arasında olan, **İSO Dergisi-100** Büyük Kuruluş istatistikleri ile başlatılan süreçte; 1981’de araştırma kapsamı beşyüz kuruluşa erişmiş ve **İSO 500** geleneği olgunlaşma aşamasına geçmiştir. Nihayet, 1998 yılından itibaren ilk beşyüz kuruluşu izleyen ikinci beşyüz kuruluş çalışması devreye alınarak, Türkiye’nin bin büyük **sanayi** kuruluşuna ait veriler kamuoyu ile paylaşılmaya başlanmıştır.

İkinci Beşyüz Büyük **Sanayi** Kuruluşu kapsamındaki firmalar, genel-geçer bir ifadeyle, KOBİ(Küçük-Orta Boy İşletme) klasmanında yoğunlaşmaktadır. Henüz yayınlanan 2021 senesine ait veriler, önceden elimizde bulunan ilk beşyüze ait veriler ile harmanlanınca, genel resim/gidişat konusunda daha gerçekçi ve sağlam kestirimlere ulaşmak mümkün olmaktadır.

İSO İkinci 500’ün, GSYH(Gayrisafi Yurtiçi Hasıla) içindeki payı; % 8,32 ile son yılların en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Üretici fiyatlarıyla hesaplandığında, **sanayici** KOBİ’lerimizin; **sanayi** devlerinin yarattığı toplamın sadece beşte birine ulaşan oranda bir katma değer ürettiği görülmektedir. Bunların %90’ı, geçtiğimiz yılı kar ederek kapatma becerisini göstermiş, aktif karlılıkları; son yirmibeş yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Ayrıca, ilk beşyüz verilerine paralel olarak, net katma değerinde ücretlerin payı azalırken; faizlerin payı artmıştır. Enflasyonist ortamda, “borçlanma avantajından uzak durmayan” kuruluşlar kervanına **sanayici** KOBİ’lerin de katıldığı anlaşılmaktadır.

Pandemi döneminin getirdiği koşul ve tedarikçi fir-

Prof. Dr. Murat FERMAN
(CNN TÜRK)

satların, **sanayide** istihdam edilmiş her kademedeki işgörenin, pandemi riski ve alıngıncu sürekli eriyen ücretlerine rağmen “yüksek fedakarlık ile imalatı aksatmadan sürdürme feraseti” sayesinde elde edildiği; işlerin kazançlı olduğu açıkça görülmüştür.

Türkiye, dünya imalat **sanayisinde** yaratılan kümüle katma değerinde sadece % 1,03’ ünü üretiyor ki; Çin bakımından bu oran % 29 düzeyindedir. İlaveten, ülkemizin, küresel yüksek teknoloji ihracatındaki payının %0.02’nin altında kaldığını da not etmeliyiz. Üyesi bulunduğumuz OECD ülkelerinde bu oran %20 civarında seyretmektedir. Keza, kritik önemdeki bilgi-iletisim teknolojilerinin, toplam ihracat rakamlarımız içindeki payı, ancak %1’e ulaşabilmektedir. Bu oran, mesela Vietnam için %39; Malezya için %35 ve Romanya bakımından %3.5 seviyelerini işaret etmektedir.

İmalat **sanayimizin** GSYH içindeki payı %20 olarak hesaplanırken, aynı oran, mesela, İrlanda için %35 düzeyindedir. Gelişmiş ülkeler bir yana, Özbekistan, Malezya, Tayland gibi ülkelerde de bizdekinden yüksek oranlar gerçekleşmiştir. Üstelik, TÜİK verilerine göre, gerçekleştirdiğimiz imalat **sanayi** kaynaklı katma değerinde sadece %6.3’ ü Yüksek Teknoloji Yoğunluklu sektörlerce ortaya konmakta; %35’ lik oran ise Düşük Teknoloji Yoğunluklu sektörlerden kaynaklanmaktadır. İmalat **sanayimizin** toplam üretimi içinde Yüksek Teknoloji ürünlerinin %3.7; Düşük Teknoloji ürünlerinin ise %38 orana sahip olduğu hatırlanırsa, katma değer-rekabet kulpasında geliştirilmeye muhtaç rakamlarımıza şaşırılmak gerekir!

İkinci 500 Büyük **Sanayi** verileri, ilk beşyüze oranla, daha gelişime muhtaç bir tabloya işaret etmektedir. **Sanayici** KOBİ’lerimizin yarattıkları katma değer içerisinde yüksek teknoloji’nin payı sadece %3.5 (**İSO 500**’de %6.1), düşük teknoloji’nin payı ise %48 (**İSO 500**’de %33) oranındadır. Yüksek Teknoloji alanında faaliyet gösteren kuruluşların sayısı ise yalnızca oniki adettir. Tıpkı ilk beşyüzde olduğu üzere, firmaların sadece yarısının aktif AR-GE (Araştırma-Geliştirme) sürdürmekte olduğu tespit edilmektedir.

Bu genel nitelikli değerlendirmeler bile bizlere; “sürdürülebilir ve kalkınma ile hemhal edilmiş; yaşam kalitesi ile özdeşleştirilmiş bir büyüme” yolunda, **sanayi** kulvarı için daha fazlasına; rekabetçi dayanak ve avantajlara duyulan ihtiyacı hatırlatmaktadır. Yüksek Katma Değer Üretiminde kayda değer bir artış sağlanması yolunda en büyük rol ve sorumluluk, ölçek ve sektöre bağlı olmaksızın, **sanayimizin** omuzlarındadır.

İSO İKİNCİ 500'E DE TEKSTİL VE HAZIR GİYİM DAMGA VURDU

İSO ilk 500'deki payını artıran tekstil ve hazır giyim sektörleri, ikinci 500'e de damga vurdu. Her iki sektörden listeye giren şirket sayısı 99 iken üretimden satışları da yüzde 59'luk artışla 36,4 milyar TL'den 57,9 milyar TL'ye çıktı. Tekstil sektörü, gıda sektörünün ardından **İSO İkinci 500'e en fazla şirket gönderen sektör oldu.**

Salgın döneminde değişen tedarik zincirinin etkisi ile öne çıkan Türkiye hazır giyim ve tekstil sektörleri, geride bıraktığımız yıl gösterdiği ekonomik performans ile göz doldurdu. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından her yıl açıklanan **İSO** ilk 500 araştırmasında üretimden satışlarda payını yükselten her iki sektör, ikinci 500 araştırmasında da önemli başarılar elde etti. Tekstil ve hazır giyim sektörleri, **İSO İkinci 500'e** de damga vurdu ve 99 şirket birden listede yer aldı. Söz konusu şirketlerin 81 tanesi tekstil sektöründe faaliyet gösterirken kalan 18'i de hazır giyim sektöründe yer alıyor. Araştırmada yer alan bilgilere göre tekstil sektöründe faaliyet gösteren ve listeye giren 81 şirketin 8'i ismini açıklamazken, ismini açıklayan 73 şirketin üretimden satışları 46,2 milyar TL, net satışları ise 51,2 milyar TL olarak gerçekleşti. Tekstil sektörü söz konusu rakamlar ile listede gıda sektörünün ardından en başarılı ikinci

sektör olarak öne çıktı. Bir önceki dönem tekstil sektöründen listeye giren şirket sayısı 86, bu şirketlerin üretimden satışları da 28 milyar TL idi.

TEKSTİL SEKTÖRÜNDEN İLK SIRADA

Empera Halı 2021 **İSO İkinci 500** listesinde tekstil sektörünü temsilen ilk sırada Empera Halı yer aldı. Listeye bu yıl ilk kez üstelik 11. sıradan giren Gaziantep merkezli şirketin üretimden satışları 968 milyon TL'yken, ihracatı ise 103 milyon dolar olarak gerçekleşti. Tekstil sektöründe ikinci sırada ise İstanbul merkezli Telateks Tekstil yer aldı. Genel sıralamada 17. Sırada yer alan Telateks'in üretimden satışları da 961 milyon TL oldu. Telateks'i 941 milyon TL üretimden satışlar ile Bursa merkezli Özdilek Ek Tekstil, 940 milyon TL satış ile Kayseri merkezli Beşler Tekstil, 930 milyon TL ile İstanbul merkezli Aydın Mensucat, 876 milyon TL ile Denizli merkezli Gamateks Tekstil ve 864 milyon TL ile Oğuz Tekstil izledi. Bir önceki dönem **İSO İkinci 500** listesine tekstil sektöründen 86 şirket listeye girmişti ve bu şirketlerin ismini açıklayanların üretimden satışları da 28 milyar TL olarak gerçekleşmişti.

HAZIR GİYİMDEN 18 ŞİRKET LİSTEDE

Tekstil sektörü ile birbirini tamamlayan hazır giyim sektöründen ise **İSO İkinci 500**

listesine giren şirket sayısı 2021'de 18 olarak gerçekleşirken, bunlardan ismini açıklayan 17 şirketin üretimden satışları 11,8 milyar TL'ye çıktı. 2020'de ise hazır giyim sektöründen **İSO İkinci 500** listesine giren şirket sayısı 26, üretimden satışları da 8,4 milyar TL idi. Hazır giyim sektöründe 14 adet ile İstanbul merkezli şirketlerin ağırlığı belirgin bir şekilde kendini hissettirdi. Hazır giyim sektöründe **İSO İkinci 500'de** ilk sırada 962 milyon TL'lik üretimden satışlar ile İstanbul Merkezli Aster Tekstil yer aldı. Şirket genel sıralamada bir önceki döneme göre 36 sıradan yükselerek 52. Sıradan 16. Sıraya çıktı. Sektörde ikinci sırada 931 milyon TL üretimden satışlar ile Erak Giyim, 889 milyon TL üretimden satışlar ile Özak Tekstil, 881 milyon TL ile Hayri Uğur Tekstil ve 806 milyon TL ile Eroğlu Giyim takip etti.

EN ÇOK KATILIM İSTANBUL'DAN

İSO İkinci 500 araştırmasına en fazla şirket gönderen il İstanbul oldu. Listeye giren 96 şirketin 31'i İstanbul merkezli olarak gerçekleşirken, İstanbul'u 23 şirket ile Gaziantep ve 12 şirket ile de Kahramanmaraş takip etti. 2020 **İSO İkinci 500** araştırmasında yer alan 112 şirketin 191 milyar TL olan üretimden satışlar içindeki payı, 2021 listesinde yüzde 19'dan yüzde 17'ye geriledi.

HABER MERKEZİ

İSO İKİNCİ 500'E TEKSTİL DAMGASI

İstanbul Sanayi Odası tarafından her yıl açıklanan **İSO** ilk 500 araştırmasında üretimden satışlarda payını yüksektekstil ve hazır giyim sektörü, ikinci 500 araştırmasına da damga vurdu. İkinci 500'e de damga vuran iki sektörden 99 şirket birden listede yer aldı. Söz konusu şirketlerin 81 tanesi tekstil sektöründe faaliyet gösterirken, kalan 18'i de hazır giyim sektöründe yer aldı.

EN BAŞARILI İKİNCİ

Listeye giren 81 şirketin 8'inin ismini açıklamazken, ismini açıklayan 73 şirketin üretimden satışları 46,2 milyar TL, net satışları ise 51,2 milyar TL ola-

rak gerçekleşti. Tekstil sektörü, gıda sektörünün ardından en başarılı ikinci sektör olarak öne çıktı.

ÖZDİLEK ÜÇÜNCÜ

Empera Halı, tekstil sektörünü temsilen ilk sırada Empera Halı yer aldı. İkinci sırada İstan-

bul merkezli Te-lateks Tekstil'i Özdilek Ek Tekstil takip etti. Bursa merkezli Özdilek Ek Tekstil, 941 milyon TL üretimden satışlar ile listede 3. oldu.

İSO İkinci 500'e de tekstil ve hazır giyim damga vurdu

İSO ilk 500'deki payını artıran tekstil ve hazır giyim sektörleri, ikinci 500'e de damga vurdu. Her iki sektörden listeye giren şirket sayısı 99 iken üretimden satışları da yüzde 59'luk artışla 36,4 milyar TL'den 57,9 milyar TL'ye çıktı. Tekstil sektörü, gıda sektörünün ardından İSO İkinci 500'e en fazla şirket gönderen sektör oldu.

Salgın döneminde değişen tedarik zincirinin etkisi ile öne çıkan Türkiye hazır giyim ve tekstil sektörleri, geride bıraktığımız yıl gösterdiği ekonomik performans ile göz doldurdu. İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından her yıl açıklanan İSO ilk 500 araştırmasında üretimden satışlarda payını yükselten her iki sektör, ikinci 500 araştırmasında da önemli başarılar elde etti. Tekstil ve hazır giyim sektörleri, İSO İkinci 500'e de damga vurdu ve 99 şirket birden listede yer aldı. Söz konusu şirketlerin 81 tanesi tekstil sektöründe faaliyet gösterirken kalan 18'i de hazır giyim sektöründe yer alıyor. Araştırmada yer alan bilgilere göre tekstil sektöründe faaliyet gösteren ve listeye giren 81 şirketin 8'i ismini açıklamazken, ismini açıklayan 73 şirketin üretimden satışları 46,2 milyar TL, net satışları ise 51,2 milyar TL olarak gerçekleşti. Tekstil sektörü söz konusu rakamlar ile listede gıda sektörünün ardından en başarılı ikinci sektör olarak öne çıktı. Bir önceki dönem tekstil sektöründen listeye giren şirket sayısı 86, bu şirketlerin üretimden satışları da 28 milyar TL idi.

Tekstil sektöründen ilk sırada

Empera Halı 2021 İSO İkinci 500 listesinde tekstil sektörünü temsilen ilk sırada Empera Halı yer aldı. Listeye bu yıl ilk kez üstelik 11. sıradan giren Gaziantep merkezli şirketin üretimden satışları 968 milyon TL'ken, ihracatı ise 103 milyon dolar olarak gerçekleşti. Tekstil sektöründe ikinci sırada ise İstanbul merkezli Telateks Tekstil yer aldı. Genel sıralamada 17. Sırada yer alan Telateks'in üretimden satışları da 961 milyon TL oldu. Telateks'i 941 milyon TL üretimden satışlar ile Bursa merkezli Özdilek Ek Tekstil, 940 milyon TL satış ile Kayseri merkezli Beşler Tekstil, 930 milyon TL ile İstanbul merkezli Aydın Mensucat, 876 milyon TL ile Denizli merkezli Gamateks Tekstil ve 864 milyon TL ile Oğuz Tekstil izledi. Bir önceki dönem İSO İkinci 500 listesine tekstil sektöründen 86 şirket listeye girmişti ve bu şirketlerin ismini açıklayanların üretimden satışları da 28 milyar TL olarak gerçekleşmişti.

Hazır giyimden 18 şirket listede

Tekstil sektörü ile birbirini tamamlayan hazır giyim sektöründen ise İSO İkinci 500 listesine giren şirket sayısı 2021'de 18 olarak gerçekleşirken, bunlardan ismini açıklayan 17 şirketin üretimden satışları 11,8 milyar TL'ye çıktı. 2020'de ise hazır giyim sektöründen İSO İkinci 500 listesine giren şirket sayısı 26, üretimden satışları da 8,4 milyar TL idi. Hazır giyim sektöründe 14 adet ile İstanbul merkezli şirketlerin ağırlığı belirgin bir şekilde kendini hissettirdi. Hazır giyim sektöründe İSO İkinci 500'de ilk sırada 962 milyon TL'lik üretimden satışlar ile İstanbul Merkezli Aster Tekstil yer aldı. Şirket genel sıralamada bir önceki döneme göre 36 sıra birden yükselerek 52. Sıradan 16. Sıraya çıktı. Sektörde ikinci sırada 931 milyon TL üretimden satışlar ile Erak Giyim, 889 milyon TL üretimden satışlar ile Özak Tekstil, 881 milyon TL ile Hayri Uğur Tekstil ve 806 milyon TL ile Eroğlu Giyim takip etti.

En çok katılım İstanbul'dan

İSO İkinci 500 araştırmasına en fazla şirket gönderen il İstanbul oldu. Listeye giren 96 şirketin 31'i İstanbul merkezli olarak gerçekleşirken, İstanbul'u 23 şirket ile Gaziantep ve 12 şirket ile de Kahramanmaraş takip etti. 2020 İSO İkinci 500 araştırmasında yer alan 112 şirketin 191 milyar TL olan üretimden satışlar içindeki payı, 2021 listesinde yüzde 19'dan yüzde 17'ye geriledi. ► <https://www.dunya.com/>